



Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2022

Oideachas Reiligiúnach

Gnáthleibhéal

Dé hAoine 24 Meitheamh Tráthnóna 2:00 – 4:00

Líon Iomlán na Marcanna 240

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

Caithfidh iarrthóirí iad seo a leanas a fhreagairt —

- Ceist **amháin** as Aonad a hAon
- Roinn **amháin** as Aonad a Dó
- Roinn **amháin** as Aonad a Trí

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na
Scrúduithe Stáit é.

Aonad a hAon

Ní mór duit cuid (a) agus cuid (b) a fhreagairt as ceann **amháin** de na trí cheist seo a leanas.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist)

Roinn A

Cuardach Brí agus Luachanna

(80 marc)

Ceist 1

Tuiscintí ar Dhia

- (a) Tabhair breac-chuntas ar conas is féidir tuiscint den chineál céanna ar Dhia a fháil sna reiligiúin seo: ● An Chríostaíocht ● Ioslam ● An Giúdachas (40)
- (b) Déan cur síos ar shamplaí den chaoi a raibh ról ag an ildalachas sna scéalta in **dhá** cheann de na reiligiúin atá luaite i gcuid (a) thuas. (40)

Dia

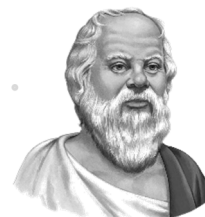
Ceist 2

Cuardach na Brí

- (a) Bíonn ról tábhachtach ag siombailí sa chumarsáid idir dhaoine. Pléigh an fhianaise leis an ráiteas thuas, agus déan tagairt do **dhá** shampla den chaoi a n-úsáideann daoine an lae inniu siombailí lena gcuardach ar bhrí na beatha a léiriú. (40)

- (b) Samhlaigh go raibh Sócratéis faoi agallamh inniu faoina thuairimí ar —

Cuspóir agus aidhm na beatha ...



Ón eolas atá agat faoi thuairimí Shócratéis ar chuspóir agus aidhm na beatha, tabhair achoimre ar a ndéarfadh sé mar fhreagra ar na ceistanna seo, dar leat:

- (i) Cén fáth ar chuir tú béim ar do thuairimí ar chuspóir agus aidhm na beatha don phobal sa tSean-Ghréig le do linnse? (20)
- (ii) Conas a chuideodh do thuairimí ar chuspóir agus aidhm na beatha le daoine an lae inniu ann agus iad ag cuardach bhrí na beatha? (20)

Ceist 3

Traidisiún na Freagartha

- (a) Uaireanta tagraíonn daoine sa lá atá inniu ann do bhraistint na 'naofachta', rud a chuidíonn leo agus iad sa tóir ar bhrí na beatha. Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi a bhféadfadh braistint na 'naofachta' cuidiú le duine agus é/í sa tóir ar bhrí na beatha. (40)
- (b) Tabhair breac-chuntas ar conas a thabharfaí aghaidh ar cheist faoi bhrí na beatha ó thaobh **gach** ceann de na dearcthaí seo: (40)
- An tAgnóiseachas
 - An tAindiachas



Aonad a Dó

Caithfidh tú dhá cheann ar bith de chodanna: (a), (b), (c) as ceann **amháin** de na trí roinn thíos a fhreagairt. (Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

Roinn B An Chríostaíocht: Bunús agus Cur in Iúl Comhaimseartha (80 marc)

- (a) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** shlí ar ghabh teagasc Íosa Nazórach lena linn féin dúshlán ar údarais pholaitiúla na Róimhe sa Phalaistín. (40)
- (b) Scrúdaigh an tionchar a bhí ag bás agus aiséirí Íosa ar a chéad deisceabail i gcás **dhá** cheann acu seo: ● Feasacht Pobail ● Braistint Mhisin.
● Tuiscint ar Íosa mar Idirghabhálaí an tSlánaithe (40)
- (c) Déan cur síos ar **dhá** ní a raibh tionchar acu ar phobail Chríostaí an lae inniu ar fhilleadh dóibh ar bhunteachtaireacht Íosa Nazórach. (40)

Roinn C Reiligiúin Dhomhanda (80 marc)

- (a) Roghnaigh reiligiún **amháin** as Liosta A agus reiligiún **amháin** as Liosta B thíos:
Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas
Liosta B: ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam
Cuir síos ar dheasghnáth **amháin** as gach ceann de na reiligiúin a roghnaigh tú as Liosta A agus Liosta B thuas, a chomórann an ócáid a dtagann ball nua isteach ina bpobal. (40)
- (b) Breac achoimre ar bhunús agus ar phríomhchreidiúintí reiligiúnacha ceann **amháin** acu seo: ● Reiligiún Traidisiúnta Afracach ● Reiligiún Síneach
● Gluaiseacht Reiligiúnach Nua ● Creideamh Baha'i ● Reiligiún Suíceach (40)
- (c) Scrúdaigh an ról a imríonn dialóg idirchreidmheach sa chaidreamh idir reiligiún **amháin** as Liosta A agus reiligiún **amháin** as Liosta B thíos:
Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas
Liosta B: ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam (40)

Roinn D Cinneadh Morálta a Dhéanamh (80 marc)

- (a) ● An Teaghlach ● Piaráí ● Reiligiún
Cuir síos ar an ról a dtig le **dhá** cheann acu seo thuas a imirt ar fhorbairt mhorálta duine. (40)
- (b) Breac achoimre ar conas a dtabharfá faoi cad atá ceart agus cad atá mícheart maidir le saincheist a chinneadh agus tú ag tarraingt ar **dhá** cheann de na teoiricí/fealsúnachtaí morálta seo:
● Eitic Dhualéolaíochta ● Héadónachas ● Dlí Nádúrtha
● Eitic Theileolaíoch ● Fóntachas ● Eitic Suáilcí (40)
- (c) Scrúdaigh an chaoi a dtabharfadh duine atá aibí go morálta faoi cad atá ceart agus cad atá mícheart a chinneadh maidir le ceann **amháin** de na saincheistanna seo:
● Coireacht agus Pionós ● Eitic Mhíochaine ● Polaitíocht agus Eacnamaíocht
● Caidreamh agus Gnéasacht ● Foréigean agus Cogadh (40)

Aonad a Trí

Caithfidh tú cuid (a) nó cuid (b) a fhreagairt as ceann **amháin** de na ceithre roinn seo a leanas.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

Roinn F Saincheisteanna Córa agus Síochána (80 marc)

- (a) (i) Úsáid samplaí agus mínigh an difríocht idir neamhfhoréigean mar stíl mhaireachtála agus neamhfhoréigean mar agóid. (40)

- (ii) ● Neamhfhoréigean mar Stíl Mhaireachtála
● Neamhfhoréigean mar Agóid



Déan cur síos ar shampla den chaoi ar úsáideadh ceann **amháin** de na cineálacha neamhfhoréigin thuas chun síocháin a chruthú san áit a raibh coimhlint. (40)

nó

- (b) (i) ● An Chóir mar Chur Chun Cinn na Cothroime
● An Chóir mar Ghaol Ceart



Breac achoimre ar an láidreacht agus an laige ar leith a bhaineann le **gach** ceann de na tuiscintí thuas ar an gcóir, agus dea-chaidreamh idir dhaoine á chur chun cinn. (40)

- (ii) ● An tSabóid, Schmittah agus an Iubhaile sa Ghiúdachas
● Cúig Fhoraithe an Bhúda
● Leasionadaí Rí an Domhain in Ioslam



Úsáid samplaí agus scrúdaigh conas is féidir tionchar **dhá** cheann de na teagaisc reiligiúnacha thuas a fheiceáil in iompar creidmheach an lae inniu. (40)

Roinn G Adhradh, Urnaí agus Deasghnáth (80 marc)

- (a) (i) Cuir i gcomparáid an fheidhm a bhíonn ag siombailí laistigh de na ceiliúrthaí sacraiminte/sacraiminteacha in **dhá** shainchreidreamh Chríostaí san am i láthair. (40)

- (ii) Cuir síos ar **dhá** thréith a bhaineann le 'eispéireas reiligiúnach', mar a thugtar air, agus ar an ról a imríonn machnamh sa chineál seo eispéiris. (40)

nó

- (b) (i) ● Díthreabhacht ● Oilithreacht ● Poustinia ● Cúrsa Spioradálta
Déan cur síos ar cad atá i gceist le **dhá** cheann de na cineálacha adhartha rinnfheithreamhacha thuas. (40)

- (ii) Pléigh na cúiseanna a bhfuil tóir i measc daoine creidmheacha an lae inniu ar **dhá** cheann de na cineálacha adhartha rinnfheithreamhacha a luadh i gcuid (b), (i) thuas. (40)

Roinn I **Reiligiún: Eispéireas na hÉireann** **(80 marc)**

(a) (i) Breac achoimre ar threocht **amháin** is féidir a fheiceáil i bpatrún an chreidimh agus an chleachtais reiligiúnaigh san Eoraip le blianta beaga anuas. (40)

(ii) Déan cur síos ar shampla **amháin** den chaoi a ndearna Pádraig Naofa cleachtais Réamh-Chríostaí a oiriúnú i rith a mhisin in Éirinn. (40)

nó

(b) (i) Mínigh conas a cuireadh naofacht na talún in iúl in Éirinn ársa sa phósadh cultais idir an Rí agus an talamh. (80)

nó

(ii) Próifíligh an ról a d'imir bunaitheoir mainistreach Éireannaí **amháin** i bhforbairt na Críostaíochta san Eoraip. (80)

nó

(iii) Cuir síos ar shamplaí ó aoiseanna roimhe seo ar conas ar imir leasuithe 'inmheánacha' is 'seachtracha' ról i bhforbairt na Críostaíochta in Éirinn. (80)

nó

(iv) Próifíligh conas is féidir smaointe na hEagnaíochta a fheiceáil sa tslí ar chuir an Cairdinéal Cullen le forbairt na Críostaíochta in Éirinn. (80)

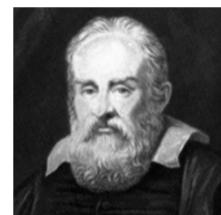
nó

(v) Scrúdaigh **dhá** shlí inar tugadh áit don reiligiún i mBunreacht na hÉireann. (80)



Roinn J **Reiligiún agus Eolaíocht** **(80 marc)**

(a) Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi a raibh tionchar ag saothar Galileo ar an smaointeoireacht reiligiúnach agus eolaíoch lena linn. (80)



nó

(b) (i) Mínigh na buntáistí a bhaineann le fiosrú 'oibiachtúil' agus 'suibiachtúil' i gcur chuige na heolaíochta agus an reiligiúin chun aghaidh a thabhairt ar cheisteanna faoin saol agus faoi mhaireachtáil sa lá atá inniu ann. (40)

(ii) ● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas
Rianaigh conas is féidir an tuiscint ar chruthú an domhain/an domhan nádúrtha i gceann **amháin** de na reiligiúin thuas tionchar a imirt ar dhearcadh a mball maidir le saincheist éiceolaíochta sa lá atá inniu ann. (40)

Níl aon ábhar scrúdaithe ar an leathanach seo

Admhálacha

Íomhánna

- Íomhánna ar leathanach 2: An chéad phictiúr: <https://owlcation.com/humanities/The-Life-and-Times-of-the-Ancient-Greek-Philosopher-Socrates>
 An dara pictiúr: <https://franchisemanila.com/2015/01/factors-to-consider-in-starting-a-small-business/>
- Íomhánna ar leathanach 4: An chéad phictiúr: www.Cliparting.com/free-dove-clip-art-16905/
 An dara pictiúr: <https://www.pinterest.ie/pin/460915343097825084/>
- Íomhánna ar leathanach 5: An chéad phictiúr: <https://www.clipartbest.com/clipart-niEgAMdiA>
 An dara pictiúr: <https://www.biography.com/scholar/galileo>

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

Fógra Cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacs nó íomhánna ar an scrúdpháipéar seo nach bhfuil cóipcheart ag Coimisiún na Scrúduithe Stáit orthu agus d'fhéadfadh sé go ndearnadh na nithe sin a oiriúnú, chun críche measúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir *Alt 53(5) den Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh ná as úsáid neamhúdraithe an scrúdpháipéir seo.

Ardteistiméireacht – Gnáthleibhéal

Oideachas Reiligiúnach

Dé hAoine 24 Meitheamh

Tráthnóna 2:00 – 4:00